

Order Przyjaźni Narodów

(ros. Орден Дружбы Народов)

Statut orderu.

Order ustanowiony decyzją Prezydium Rady Najwyższej ZSRR z dnia 17 grudnia 1972 roku w celu upamiętnienia 50. rocznicy utworzenia ZSRR. Statut orderu był częściowo zmieniony dekretem Prezydium Rady Najwyższej ZSRR z dnia 18 lipca 1980 roku. Zgodnie ze statutem orderem Przyjaźni Narodów nagradzano za wybitne zasługi w dziedzinie umacniania przyjaźni i braterskiej współpracy socjalistycznych narodów i narodowości, a także za istotny wkład w gospodarczy, społeczno-polityczny i kulturalny rozwój ZSRR i republik radzieckich.

Orderem Przyjaźni Narodów byli nagradzani:

- obywatele ZSRR;
- przedsiębiorstwa, instytucje, organizacje społeczne, jednostki i zgrupowania wojskowe, republiki radzieckie, obwody autonomiczne i miasta;
- obywatele innych państw.

Order Przyjaźni Narodów był nadawany za:

- duży wkład w umocnienie przyjaźni i braterskiej współpracy socjalistycznych narodów i narodowości;
- duże osiągnięcia w dziedzinie rozwoju gospodarki ZSRR i republik radzieckich;
- zasługi w budownictwie ZSRR;
- szczególnie owocną działalność w rozwoju nauki, zbliżenie kultur socjalistycznych narodów i narodowości, aktywne uczestnictwo w wychowaniu obywateli radzieckich w duchu internacjonalizmu i oddaniu ojczyźnie;
- szczególne zasługi w umacnianiu obronności wojennej ZSRR;
- wybitne zasługi w umacnianiu braterskiej przyjaźni i współpracy narodów państw socjalistycznych, podtrzymaniu pokoju i przyjaznych stosunków na świecie.

Odznaczenie noszono po lewej stronie klatki piersiowej, za orderem Czerwonego Sztandaru Pracy.

Ogólny opis orderu.

Odznaka orderu została wykonana w formie lekko wypukłej, pozłacanej i pokrytej ciemno-czerwoną emalią pięcioramiennej gwiazdy, która ozdobiona jest pięcioma rozchodzącymi się złocistymi promieniami. W centrum gwiazdy znajduje się pozłacane i pomalowane na różne kolory godło państwowe ZSRR – wizerunek złotego sierpa i młota na tle niebieskiej kuli ziemskiej w promieniach wschodzącego słońca i w obramowaniu z kłosów. Całe godło ozdobione zostało srebrnym kręgiem wykonanym z uścisków dłoni. W dolnej części odznaczenia znajduje się pozłacana, pokryta ciemno-czerwoną emalią wstęga z napisem „СССР”. W górnej części orderu na białym tle umieszczono napis „ДРУЖБА НАРОДОВ”, natomiast w środkowej i dolnej – zlokalizowane są pokryte zieloną emalią wieńce laurowe.

Order Przyjaźni Narodów w całości wykonany ze srebra (38,998+/-1,388 g). Ogólna waga odznaczenia wynosi 42,9+/-1,8 g, wymiar poprzeczny – 47mm. Odznaka zawieszona na pięciokątnej kołodce, pokrytej jedwabną wstążką w pięciu kolorach o szerokości 24 mm.

Historia orderu.

Order Przyjaźni Narodów to jeden z najbardziej rzadkich i drogich odznaczeń ZSRR w okresie powojennym. Wyróżnia go piękne wzornictwo oraz skomplikowane wykonanie, bowiem składa się z czterech osobnych części. Duży odsetek nagrodzeń należał do przedsiębiorstw, instytucji i organizacji społecznych.

Pierwsze odznaczenia orderem Przyjaźni Narodów zostały dokonane w dniu 29 grudnia 1972 roku dekretem Rady Najwyższej ZSRR. Wówczas nadano odznakę wszystkim piętnastu republikom radzieckim i wszystkim autonomicznym republikom ZSRR. Jako pierwsze republiki radzieckie orderem zostały odznaczone Rosyjska Federacyjna Socjalistyczna Republika Radziecka (order nr 1) oraz Ukraińska SRR (order nr 2).

Pierwsi obywatele, którzy otrzymali order Przyjaźni Narodów, byli to pracownicy lotnictwa cywilnego (łącznie 199 osób) za „*wybitne zasługi w dziedzinie transportu lotniczego, zastosowanie lotnictwa w gospodarce oraz wdrożenie nowej techniki lotniczej*”. Pierwszą odznaczoną orderem organizacją społeczną został Komitet Radzieckich Kobiet w dniu 6 marca 1973 roku za „*zasługi radzieckich kobiet w budowie komunizmu w ZSRR oraz wielki wkład w budowę i rozwój przyjaznych stosunków pomiędzy narodem radzieckim a narodami*

państw zagranicznych". W 1974 roku został nagrodzony Radziecki Komitet Obrony Pokoju. Wśród pracowniczych zespołów odznaczonych orderem Przyjaźni Narodów można wymienić: Leningradzki Cyrk (1978), gazeta „Wiadomości Moskiewskie” (1980), Zespół tańców ludowych ZSRR (1981), czasopismo „Dookoła Świata” (1982) i in.

Pierwszym obcokrajowcem, którego odznaczono orderem Przyjaźni Narodów była Minister Spraw Zewnętrznych rewolucyjnego rządu Republiki Południowego Wietnamu Nguyen Thi Dinh w dniu 7 marca 1973 roku. Orderem nagradzano również Polaków, w tym Wojciecha Jaruzelskiego, Michała Rola-Żymierskiego, Henryka Jana Jabłońskiego, Beatę Tyszkiewicz i in.

Ciekawostką jest to, że astronauta państw socjalistycznych za wspólne loty do kosmosu w ramach programu „Interkosmos” otrzymywali najwyższe odznaczenie – Złotą Gwiazdę Bohatera ZSRR, natomiast astronauta państw kapitalistycznych – tylko niższy rangą order Przyjaźni Narodów.

Jako odznaczenie ZSRR order Przyjaźni Narodów był nadawany łącznie 72760 razy aż do momentu rozpadu Związku Radzieckiego.

Jednak decyzją Rady Najwyższej Federacji Rosyjskiej z dnia 2 marca 1992 roku nagradzanie orderem zostało wznowione. Wówczas zmienił się wygląd zewnętrzny odznaczenia. Zamiast godła ZSRR widniało godło państwowe Federacji Rosyjskiej. Zniknął również napis „СССР” w dolnej części orderu. Rewers odznaczenia pozostał prawie taki sam, z wyjątkiem numeru, który zawsze zaczynał się od cyfry „0”. Pierwszymi nagrodzonymi nową wersją orderu byli astronauta międzynarodowej stacji kosmicznej „МИР” Krikalew, Wołkow i obywatel RFN Klaus-Dietrich Flade. Jedyną osobą, która pośmiertnie otrzymała order Przyjaźni Narodów, był obywatel Francji Boris Daniszewski, koordynator ruchu „Lekarze Świata”.

Szczegółowe opisy różnych odmian orderu.

Order Przyjaźni Narodów składa się z czterech części. Pierwszą, podstawową częścią jest pięcioramienna promienista gwiazda. Do niej przymocowany został centralny, okrągły medalion, ozdobiony wizerunkiem ściskających się dłoni, na który nakłada się godło państwowe ZSRR. Czwartą częścią jest emaliowana czerwona wstążka z napisem „СССР”, widoczna w dolnym kwadransie orderu. Rewers odznaczenia jest gładki, ma sześć nitów mocujących poszczególne części. Nad dwoma centralnymi nitami został wybity wypukłymi literami napis „МОДЕТНЫЙ ДВОР”. Poniżej centralnych nitów widoczny jest numer orderu podkreślony ciągłą linią. Minimalny znany numer to – 384, a maksymalny – 77981.

Wyżej opisany order Przyjaźni Narodów Rosyjskiej Federacji ma minimalny znany numer 0002, maksymalny – 1203.

Na rynku kolekcjonerskim stosunkowo nie często można spotkać kopie orderu Przyjaźni Narodów. Jakość ww. podróbek bardzo się różni i często jest wskazana konsultacja doświadczonego specjalisty (www.czasybohaterow.pl) w celu określenia autentyczności odznaczenia. Poniżej kilka przykładów kopii orderu.

